

Sprawozdanie
z egzaminu maturalnego 2016
- województwo dolnośląskie
JĘZYKI MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Elżbieta Kaliściak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)
Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)

Opieka merytoryczna

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Bartosz Kowalewski (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00, fax 22 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.edu.pl
www.cke.edu.pl

SPIS TREŚCI

I.	JĘZYK UKRAIŃSKI	4
	Poziom podstawowy.....	4
	1. Opis arkusza	4
	2. Dane dotyczące populacji zdających.....	4
	3. Przebieg egzaminu.....	5
	4. Podstawowe dane statystyczne.....	6
	Poziom rozszerzony	9
	1. Opis arkusza	9
	2. Dane dotyczące populacji zdających.....	9
	3. Przebieg egzaminu.....	10
	4. Podstawowe dane statystyczne.....	11
II.	JĘZYK ŁEMKOWSKI	13
	Poziom rozszerzony	13
	1. Opis arkusza	13
III.	KOMENTARZ	14

Język ukraiński

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka ukraińskiego na poziomie podstawowym składał się z dwóch zestawów zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Про свободу*, którego autorem jest Любомир Гузар, odnosiło się 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi oraz jedno zadanie zamknięte wielokrotnego wyboru; do tekstu *Наш Banksy. Струм-арт-художник #Sociopath про соціальне мистецтво* (Ярина Винницька) – 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz jedno zadanie zamknięte wielokrotnego wyboru. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Місто – простір єдності чи поділів? Поміркуй над проблемою, беручи до уваги наведені уривки твору Юрія Андруховича Місто-корабель, звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Псалми стени*, którego autorem jest Євген Маланюк. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		16
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	16
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	16
	ze szkół publicznych	16
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	9
	mężczyźni	7
	bez dysleksji rozwojowej	16
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niemy	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		24 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		170 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		1	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie – dane krajowe.

²Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

⁴Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	16	54	98	86		84	11	100
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	16	54	98	86		84	11	100
z techników								
bez dysleksji rozwojowej	16	54	98	86		84	11	100
z dysleksją rozwojową								

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	81
1.2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	100
1.3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens.	94
1.4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2. 9) nazywa zastosowane w tekście środki językowe i określa ich funkcje.	75
1.5.	III. Tworzenie wypowiedzi (gimnazjum).	3.11) dobiera synonimy.	94
1.6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.4) rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym (gimnazjum); 2.6. rozpoznaje funkcję tekstu.	47
2.1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens.	94

2.2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) hierarchizuje informacje (gimnazjum). 2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	66
2.3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu.	56
2.4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	81
2.5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	94
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi - wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...].	83
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego. 3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielnie wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	94
Zamysł kompozycyjny			97
Spójność lokalna			94
Stosowność stylu		3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	100
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	88

Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	69
-------------------	--	--	----

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych (dane krajowe)

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem eseju traktującym o wolności wewnętrznej człowieka i brzmiał *На основі наведеного фрагменту сформулюй проблему й поміркую над нею. Використай тези й роздуми Тараса Прохаська і звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) ПавлоТичина *Прийшли до мене в гості...*, Євген Плужник *Я – як і всі. І штани з полотна...* Za rozwiązanie zadania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		2
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	2
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół publicznych	2
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	1
	mężczyźni	1
	bez dysleksji rozwojowej	2
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		24 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		1	
Liczba obserwatorów ⁴ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁶	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁶ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

⁴Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

⁶Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	2	70	75	-	-	72	2
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	2	70	75	-	-	72	2
z techników							

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań (dane krajowe)

Tabela 5. Poziom spełnienia wymagań w zakresie tworzenia wypracowania na poziomie rozszerzonym (wypowiedzi argumentacyjnej oraz interpretacji porównawczej ujętych łącznie)

	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej. 4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	85
Poprawność rzeczowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	88
Zamysł kompozycyjny			97
Spójność lokalna			97

Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	97
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	82
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	68

Język łemkowski

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka łemkowskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z fragmentem tekstu Б. Гамбаль *Три покоління* dotyczącym konieczności pielęgnowania języka łemkowskiego, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): Стефанія Трохановска *Лем небо над нами наше* i Янко Фейса *О люде*. Za rozwiązanie zadania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

Egzamin z języka łemkowskiego zdawały dwie osoby.

Komentarz (krajowy)

Języki mniejszości narodowych

1. Poziom podstawowy

Arkusze egzaminacyjne z języków białoruskiego, ukraińskiego i litewskiego na poziomie podstawowym składały się z dwóch zestawów zadań testowych sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania.

A. Rozumienie tekstu na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji językowej

Język ukraiński

Zadanie 1., oparte na fragmencie artykułu *Про свободу* składało się z 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi oraz jednego zadania zamkniętego wielokrotnego wyboru. W tekście omówiony był problem związku wolności osobistej z wolnością narodu, zbiorowości, grupy. Przywołany fragment miał charakter argumentacyjny. Wprowadzenie do analizy tekstu na poziomie znaczeń stanowiło zadanie zamknięte 1.1., które okazało się dla zdających łatwe, wymagało ono wyszukania głównej myśli akapitu i zarazem myśli przewodniej całego tekstu. Zadania 1.2. oraz 1.3., polegające na odczytaniu sensu akapitu, były dla zdających bardzo łatwe. Trudne okazało się zadanie 1.6., w którym maturzyści mieli określić funkcję tekstu. Błędy zdających wynikały z tego, że streszczali oni tekst zamiast podać jego funkcję. Tekst L. Huzara zawierał perswazję, jego celem było wpłynięcie na postawę czytelnika. Zadanie to wymagało zarówno odczytania i wykorzystania informacji z tekstu, jak i świadomości językowej koniecznej do odnalezienia perswazji na podstawie języka i stylu tekstu. Punktu nie otrzymali również ci, którzy zamiast podać funkcję tekstu formułowali własne, niezwiązane z tekstem opinie.

Zadanie 2. do tekstu Jaryny Wynnyckiej zawierało 5 poleceń. Zadanie 2.1 wymagało znalezienia podobieństwa między zjawiskiem Majdanu a sztuką street artu. Maturzyści nie mieli problemu z wyodrębnieniem określonego fragmentu tekstu i odczytaniem go w kontekście całości (poziom wykonania – 92%). Stanowiło ono przygotowanie do zadania kolejnego wymagającego napisania planu tekstu w czterech zdaniach. Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Wymagało ono całościowego zrozumienia testu oraz dokonania hierarchizacji informacji. Skonstruowanie planu sprawdzało umiejętności analityczne – dekompozycyjne, interpretacyjne, w tym odróżnianie informacji ogólnych od szczegółowych, istotnych od nieistotnych.

Zdającym nie sprawiło trudności odczytanie związku tematycznego między dwoma tekstami (zadanie 2.4. – poziom wykonania – 87%), oba traktowały o pojęciu wolności, a konkretnie o związku poczucia wolności osobistej z wolnością narodu jako zbiorowości. Zadanie zamknięte 2.3., które wymagało odczytania sensu tekstu i wybrania jednej odpowiedzi dotyczącej głównego celu sztuki street artu, okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Należało uważnie przeczytać cały tekst, dokonać analizy i selekcji informacji, wyróżnić jedną z głównych cech tego rodzaju sztuki. Przyczyną niepowodzeń było często zbyt pospieszne wykonanie polecenia oraz szukanie w dystraktorach i w tekście powtarzających się wyrazów i na tej zasadzie zaznaczanie odpowiedzi, bez głębszego zastanowienia nad sensem poszczególnych dystraktorów.

Podsumowując, z zadaniami sprawdzającymi rozumienie czytanego tekstu na poziomie znaczeń, czyli: z wyszukiwaniem informacji złożonych, dostrzeganiem powiązań między informacjami, odróżnianiem informacji ważnych od drugorzędnych, rozpoznawaniem znaczeń przenośnych wyrazów (zadanie 2.5.) zdający radzili sobie dobrze i bardzo dobrze, natomiast zadania sprawdzające rozumienie czytanego tekstu na poziomie struktury, dotyczące rozumienia funkcji środków językowych w tekście, objaśniania funkcji wydzielonych fragmentów tekstu na tle całości okazały się trudne i umiarkowanie trudne.

B. Tworzenie własnego tekstu w języku narodowym

Zadanie 3. w arkuszach maturalnych z języków mniejszości narodowych polegało na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów i sprawdzało znajomość utworów literackich i innych tekstów kultury ważnych dla poczucia tożsamości narodowej, umiejętności analizy i interpretacji podanego tekstu literackiego oraz tworzenie wypowiedzi argumentacyjnej w języku narodowym.

Wypracowanie, zarówno w formie rozprawki, jak i w formie interpretacji, powinno stanowić dłuższą wypowiedź argumentacyjną: adekwatną pod względem treściowym, logicznie spójną, poprawną merytorycznie, zgodną z podstawowymi zasadami kompozycji, stosowną i funkcjonalną pod względem stylistycznym, poprawną pod względem języka i zapisu.

Wypracowania liczące mniej niż 250 słów były oceniane jedynie pod względem treści, natomiast za kompozycję oraz styl i język wypowiedzi przyznawano 0 punktów.

Wymagania dotyczące wypracowania maturalnego w obu formach były takie same w zakresie poprawności rzeczowej, spójności lokalnej (wewnątrz akapitu), stylu, języka i zapisu. Różniły się nieznacznie w zakresie kompozycji, a zasadniczo w zakresie treści wypowiedzi: przedstawienia stanowiska wobec problemu (rozprawka) lub koncepcji odczytania utworu (interpretacja), a także sformułowania uzasadnienia (obie formy).

Praca interpretacyjna powinna polegać na przedstawieniu propozycji odczytania utworu poetyckiego, czyli zaprezentowaniu zrozumianych przez zdającego sensów tekstu. Zadaniem zdającego jest uzasadnienie postawionej tezy/hipotezy interpretacyjnej za pomocą argumentów pozwalających na jej uprawomocnienie. Część argumentacyjna powinna zawierać ustalenia analityczne dotyczące na przykład: elementów dostrzeżonej w utworze sytuacji komunikacyjnej, kompozycji tekstu oraz jej funkcji, cech stylu wypowiedzi i użytych w niej środków językowych (zwłaszcza artystycznych) oraz ich funkcji, dosłownych i niedosłownych znaczeń poszczególnych elementów utworu (w tym jego tytułu), zwłaszcza metaforycznych, alegorycznych i symbolicznych, przynależności gatunkowej tekstu, kreacji świata przedstawionego (w tym funkcji motywów literackich występujących w przeczytanym tekście), odwołań do kontekstów, ze szczególnym uwzględnieniem innych tekstów kultury. To, jakie działania analityczne i interpretacyjne zostaną podjęte, zależą od postawy zdającego i celów, które sobie wyznaczył.

Język ukraiński

Temat 1. zawierał polecenie napisania rozprawki, w której zdający miał rozważyć problem zawarty we fragmencie eseju Jurija Andruchowycza oraz odwołać się do innych tekstów kultury, temat 2. wymagał przedstawienia oraz uzasadnienia własnej koncepcji interpretacyjnej wiersza znanego ukraińskiego poety emigracyjnego Jewhena Małaniuka.

Aby poprawnie zrealizować temat 1., zdający powinien najpierw rozpoznać sens załączonego do polecenia tekstu, określić problematykę eseju, odnaleźć elementy znaczące dla jego odczytania, a następnie wyszukać odpowiednie konteksty (teksty kultury) przydatne do opracowania zagadnienia wskazanego w poleceniu, a więc porównać funkcjonowanie tych samych motywów w różnych tekstach kultury. Zdający zaprezentowali zróżnicowany poziom umiejętności.

Interpretacja eseju Jurija Andruchowycza, a konkretnie obrazu Lwowa jako przestrzeni niejednoznacznej, i współistnienia i konfliktu wielu narodów i kultur, wyróżnienie głównych wątków tekstu okazały się dla części zdających trudne. Również ze sformułowaniem stanowiska, które stanowiłoby udaną i wyczerpującą próbę rozwiązania problemu, za którą zdający otrzymaliby maksymalną liczbę punktów – mieli pewne kłopoty. Przypomnijmy, że maksymalną liczbę punktów za uzasadnienie stanowiska otrzymywali ci zdający, których uzasadnienie było trafne, szerokie i pogłębione. Trafne, czyli zawierało logicznie poprawne argumenty za przyjętym rozwiązaniem problemu, szerokie – jeśli zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów

wskazanych w poleceniu, pogłębione jeśli wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia.

Z analizy prac wynika, że zdający tracili punkty na skutek niepogłębionej analizy przywołanych tekstów kultury, lub pogłębionej analizy, ale jedynie jednego przywołanego tekstu kultury.

Poniżej wypracowanie, w którym zdający zrealizował poszczególne kryteria oceny na maksymalną liczbę punktów.

~~Тисячі~~ Тисячі років еволюції показали, що людська
 поведінка майже завжди менш розумна разом з іншими людьми,
 і утворилася таким чином місія, та ~~яка~~ які країни.
 Сучасні міста - метаморфози: це наслідок розвитку різних матеріалів
 походження, які також беруть участь у своєму культурному
 розвитку, матеріальним наслідком і так далі.
 І вважати, що місто це простір подій, в якому
 одночасно можуть існувати люди які ~~не мають~~
~~своєї~~ своєю релігією, культурою або політичними ідеями.
 У подальшому есеє Юрій Андрухович описує Мадрид
 лише про особисте відношення до цього міста контрастів.
 Автор каже мистецтвознавця, і стверджує, що всім
 м. ледько посередній світ", подто має у собі улюблену
 різні культури з цього світу. Юрій Андрухович підтверджує,
 що сусідство різних культур в одному місті є
 неможливим, і кожна культура буде намагатися витіснити
 іншу, що призводить до крахових діток і політичних
 конфліктів між представниками цих культур. Але є вважати,
 що саме ^{як} наслідок різних культур у межах одного
 міста каже цьому місту його особливе тарту, який
 приймає нас повертає до цього міста знову і знову.
 Юрій Андрухович часто у своїх есеє описує міста.
 Наприклад у своєму творі "Рекреації" він створює
 місто "Чертогон", яке є узагальненням всіх Чертогонів на

перших років її незалежності. У цьому місті автор
за допомогою карнавалу описує різноманітні, а засади
навіть протидіє культурі. Там є і артеш, і конурісти,
і мисльковики, і народні мисльковики і багато інших особистостей,
які наслідком ~~у~~ Україну під кінець другого тисячоліття.
За допомогою цього опису автор намагається передати
загаду тої нації, тої часу, який набував в Україні,
і хоче накреслити, що в Україні знайдеться місце
для кожної культури.

Про сучасність подумав у місті також згадує Каталка
Синдана у своїй повісті «Коллекция критических». Підсумком
наводить приклад подуму людей за іншими критеріями.
Згадує про молодість головної героїні Синдана каже
про різницю між молодістю і старістю людей.
Старі люди є прикладом консервативів, в той час,
як молоді - наслідком, які прагнуть сесіоні. У своїй
подумі стверджує про різницю ~~на~~ у новітній і
ставленні до оточуючого середовища молоді, що також
індивідуально наслідком міста на дві групи.

Ціє одним прикладом на підтвердження цієї
тези є історія мильського автора Станіслава Жеромського
«Бездомні люди». У цій повісті автор намагається наслідком
мист. на європейській та західній. Головний герой
Томаш Юдич хоче стерти усі різницю, і сказав, що
кожен має єдиної права і тне, наслідком, йому не
не бачиться. Тому, що люди в не зможуть до ~~у~~ усе.

Євген Маланик фрагмент. Псалми степу
 писав у таборі. Моголова вмер боював
 смертю, бо хває того що не побачить завтрашнього
 дня. Поет просить проба вибаження у всі-
 ланського в природі, земля ~~в природі~~ він кається і просить
 вибаження за всі народ, розуміє те, що така
 доля і її не зміняти. Автор пише про те, що
 його країна не бачила свободи, що на його
 землі варварські копिता і загарбники. Євген
 пише що крихкий бунт сховали і нікому не
 потрібні, щоб кинув робили чужарки. Автор
 пише про те, що люди були нещасні і слабі
 «І сам навіть сміх був хмурий і гіркий!»
~~У авторі йдеться про свободу і свідомість.~~ У
 земвертньому співязику ми бачим що автор
 пише про свободу, але свобода не є така
 гарна і красива. Що через свободу народ
 повинен терпіти, народ робиться диким і іншим.
 Автор пише, що всі хочли і хочуть як мише,
 прагнуть кращого але все як завжди. Кожен
 людина готова пошерувати собою і кувачами
 за на рани, кров є ті варбани і кати: не
 дають збільшитися.

Автор пише про землю і про ситуацію яка
 відбувається в ній. Про те, що ця земля
 не може бути вільною, завжди є така яка
 приходить захисники України. Про це ~~про це~~
 понад всімчасні роби цього часу як був
 написаний твір але ситуація повторюється.
 Україна вільна але на українські землі
 претендують інші, ~~тепер теж саме~~ про це
 претія рік для України не дають спокую.
 Є молоді патріоти, які готові боритися і
 не здаються на кров і рани але що буде
 потім. Діти не будуть батьки своїх батьків,
 матери не будуть матери своїх матер.
 Миша будуть люди, як писав автор
 «Пітер, коли кризом руйні і впер».
 У кінці автор просить пробаження, кається,
~~признається до помилок~~.
 Автор признається, що не є сином для
 своєї землі, що він не заслужив того щоб
 називатися сином, що він тільки поем
 який пише.

Jeżeli chodzi o pozostałe kryteria oceny rozprawek oraz prac zawierających interpretację wiersza, należy podkreślić wysokie oceny za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną, styl tekstu oraz poprawność językową. Jedynie poprawność zapisu okazała się, jak co roku, umiarkowanie trudna, spełnienie pozostałych kryteriów okazało się łatwe. Należy podkreślić wyjątkowo poprawny styl prac tegorocznych abiturientów. Dominował styl stosowny i częściowo stosowny, przypadków wystąpienia stylu niestosownego nie odnotowano. Przypomnijmy, że styl tekstu ocenia się ze względu na stosowność. Styl uznaje się za stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności. Styl częściowo stosowny dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

2. Poziom rozszerzony

W tegorocznej edycji do poziomu rozszerzonego z języków mniejszości narodowych przystąpiło w kraju siedemnastu maturzystów zdających język ukraiński oraz dwudziestu ośmiu – język litewski.

Zadania egzaminacyjne na poziomie rozszerzonym sprawdzały umiejętność analizy i interpretacji tekstów literackich oraz tekstu o tematyce kulturowej, a także umiejętność tworzenia własnego tekstu. Tematy wypracowań odnosiły się do utworów niewymienionych w podstawie programowej. Temat 1. zobowiązywał zdającego do napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z zamieszczonym w arkuszu tekstem o problematyce kulturowej. Zadaniem maturzysty, który wybrał temat 2., było przedstawienie koncepcji interpretacji porównawczej dwóch tekstów poetyckich oraz uzasadnienie odczytania sensów obu utworów. Niezależnie od wyboru tematu zdający pisali wypracowanie o charakterze argumentacyjnym liczące co najmniej 300 słów.

W ocenie wypracowań z poziomu rozszerzonego za kryteria najważniejsze uznaje się w przypadku wypowiedzi argumentacyjnej – określenie problemu podjętego w tekście i sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu, w przypadku interpretacji porównawczej – sformułowanie koncepcji porównywania utworów i uzasadnienie tezy interpretacyjnej. Za kryteria wspomagające w obu formach gatunkowych uznaje się: poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną tekstu, styl tekstu, poprawność językową i poprawność zapisu.

Wybierając temat pierwszy, aby zrealizować kryteria A i B oceny wypowiedzi argumentacyjnej, maturzysta powinien po zapoznaniu się z dołączonym tekstem określić główny problem, jaki podejmuje autor i przedstawić interpretację tego problemu w szerszym kontekście. Uzasadniając własne stanowisko, należało wykazać się znajomością innych tekstów kultury i umiejętnością ich właściwego doboru. Uzasadnienie odczytania głównej myśli załączonych tekstów wymagało od zdającego ukazania jej w szerszym kontekście zjawisk obecnych w kulturze ukraińskiej, litewskiej, europejskiej czy światowej.

Poniżej wypracowania z języka ukraińskiego (temat 1.), w których zdający zawarli poprawne określenie problemu – zgodne z tekstem i pełne, niestety nie sformułowali adekwatnego do tekstu i pełnego stanowiska – odwołania do innych tekstów kultury uzasadniające ich stanowisko nie były w pełni trafne.

Основною проблемою є то: Як самотність впливає на майбутню людину?

Самотність людина - це більша і незалежна від когось особа. Це людина яка не бере до уваги чужої думки, не ділиться відчуттями і враженнями, навіть біль вона стримує в собі.

Цю особу дуже важко зрозуміти, те як вона дивиться на світ і те як його розуміє. Для когось самотність це найкращий момент, бо збільшується від проблем фрекві, невдари, морального знищення. Якщо ти добре подумати, то це не перешкодило що хтось обидівся чи хтось змінив на тебе. Такі люди відчувають внутрішню свободу, вільні від усього. Але не завжди це хороший спосіб життя, бо кожен потребує підтримки і порадумки близької кої людині. Нас кохують все грабують, від кокопкемля крив'я. Думки слобом в людині сходять зрозуміти і морально знищено. Самотність робить ~~з людини незалежною~~ ^{самотність} ~~самотність~~ ^{вільну} людину.

і надумано і зміно.
Цю проблему ми бачимо в подальшому
фрагменті Марса Троханька „Свобода на піддашні”
Автор представив нам Розалія - молодшу
тижну дівчинку яка брала ризикнула в собі
і незважаючи на її шкідливе татко
кращовою її свобода панювала в полі
що вона ні від кого не викала допомоги,
навіть через це так і не побачила китати.
Але незважаючи на це вона не звернула
увагу на інших, вона робила все що хотіла.
Марс Троханько подяє гарну фразу: яка
дає задуматись про всіх нас, „Війни не
думают про невірнихів” Правильно сказав,
бо ми всі невірними ми думают про
думку інших, нещасливі свої. А війни це
може ми існують життя без застатності
від когось - кудись з можливостями поводитись
на свій розсуд. Вони навчили головну героїню
власному життю.

Також ми що проблему представив
Микола Хвильовий в оповіданні „(романтика)”
Головний герой на кінці твору вбив
свою рідну і єдину підтримку - мати,
і бо хотів показати свою незалежність,
що висте всі приймати самостійно рішення

Дав зрозуміти що не залежить ти
не рідна в ти єдина особа. По чому вбивств
в її дні робився все жорстокішим і незалеж-
ним.

Таким ^{проблема} самогубстві повстане в
Тараса Шевченка "Наймичка". Головна
героїня була вигнана з дому з вогниною
самотня і дітя дівчина не знала що
має з собою зробити, зрозумівши що
дитя це все що вона має і сама
лідила в'ддано дитині добрим людям,
і дні того щоб джеріати свого сина
вона почала працювати наймичкою.

Ще свою самотність не вбила і і
і незалежно і і дитя, а дала і і зрозумі-
шити що вона тепер сама і сама
мушуть вилувати дитинця.

Авторі подали много в текст в користь
покарати що самотність вилує на
людину не зважає на вік, інакше робити
з цієї ситуації не осяду.

І На того дитині не підтвердила
своїм наданим аргументами, надати
тему.

Zdający, którzy wybrali temat 2., czyli interpretację porównawczą wspomnianych, zamieszczonych w arkuszu tekstów poetyckich, aby zrealizować kryterium A i B, musieli odnaleźć i określić sensy wynikające z zestawienia tekstów i ustalić obszary ich porównania oraz w uzasadnieniu zawrzeć wyłącznie powiązane z tekstami argumenty na rzecz odczytania sensów wynikających właśnie z zestawienia utworów. Aby otrzymać maksymalną ilość punktów za kryterium B, argumenty musiały wynikać ze sfunkcjonalizowanej analizy formy i treści wierszy.

Poniższy przykład fragmentu wypracowania z języka ukraińskiego zawiera koncepcję interpretacji utworów niesprzeczną z utworami, ale częściowo spójną, ponieważ wypowiedź obejmuje i łączy sensy obu utworów, ale w sposób niewystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej.

Вірно не дуже справне дня породи
 бока приносил нам Сіль крив бірага Слизюк,
 Сарай нефіть. Україна стала кедальником, але
 і та Сіль ~~минувся~~ ^{минувся}, люди не знають що
 робити і як далше жити. Сіль за народ,
 Слизюк завжди минувся в нас не зважаючи
 на це що бока все залишилося і є епоху.
 Тільки Тихомиро. Прийшли до мене в гости...
 описує стан своєї забутої, але не знає
 що робити і що діється як люди прийшли до
 нього в гости. Дізнає ніде є заробок
 що до нього хоч прийшла, тому що
 мене і знають люди или він не знає
 що має дати.

Podsumowanie

Wyniki egzaminu maturalnego z języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego były porównywalne. Odsetek sukcesów również był bardzo wysoki.

Po analizie umiejętności zdających egzamin z języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego nasuwa się kilka wniosków.

Jeżeli chodzi o umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, to są one porównywalne we wszystkich trzech językach mniejszości. Zadania sprawdzające rozumienie tekstu na poziomie znaczeń, w tym: wyszukiwanie informacji złożonych, określenie głównej myśli akapitu, tekstu, grupy zdań, okazały się dla zdających łatwe. Problem sprawiły zadania sprawdzające świadomość językową zdających, np. wyznaczenie funkcji tekstu, rozumienie intencji autora, w tym zastosowania perswazji – język ukraiński, odczytanie ironii i krytycznej postawy autora wobec zjawisk obecnych w białoruskiej codzienności czy wyznaczenie gatunku tekstu – język białoruski, rozpoznawanie w komunikacie funkcji związków frazeologicznych –

język litewski. Symptomatyczny jest brak umiejętności funkcjonalnej analizy języka tekstów publicystycznych.

Jeżeli chodzi o tworzenie wypowiedzi argumentacyjnej w języku narodowym – rozprawki czy interpretacji wiersza – poziom realizacji poszczególnych kryteriów oceny był podobny. We wszystkich trzech językach za realizację kryterium A i B zdający otrzymali wyższe oceny niż za realizację kryteriów związanych z oceną poprawności języka, w tym za pisanie poprawne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym. Podobnie zresztą kształtowały się oceny umiejętności pisania własnego tekstu zdających przystępujących do egzaminu na poziomie rozszerzonym.